

کلیه های سالم با خارج کردن مایعات اضافی و مواد زائد ، خون را پاک نگه می دارند. کلیه های طبیعی علاوه بر دفع مواد زائد ، وظایف دیگری نیز دارند . آنها سطح بعضی مواد معدنی مانند کلسیم و فسفر را تنظیم و بعضی از هورمون ها را تولید می کنند.

معمولا زمانی که ۹۰ - ۸۵ درصد عملکرد کلیه ها از بین برود ، دیالیز انجام می شود . دیالیز نوعی درمان است و این درمان زمانی که کلیه ها قادر به برآوردن نیاز های بدن نباشند لازم است . دیالیز مواد زائد ، نمک و آب اضافی را از بدن دفع می کند . همچنین به تنظیم سطح برخی مواد شیمیایی بدن مثل پتاسیم ، سدیم ، بی کربنات و نیز تنظیم فشارخون کمک می کند .

همودیالیز چیست ؟

همودیالیز فرایندی است که در طی آن ، خون از بدن بیمار مبتلا به نارسایی کلیه خارج می شود و پس از

تصفیه شدن در دستگاه دیالیز به بدن بازگردانده می شود .

دستگاه دیالیز یا کلیه مصنوعی ، ماشینی است که می تواند مواد زائد را از خون جدا کند یا مواد لازم را به آن بیفزاید. دستگاه دیالیز با انجام این عمل ، تعادل اسید و باز و مقدار آب و مواد محلول موجود در بدن را کنترل می کند .

راه های دستیابی به جریان خون جهت همودیالیز

جهت انجام همودیالیز ابتدا باید راه مناسب برای دستیابی به گردش خون پیدا کرد . راه های متفاوتی برای این کار وجود دارد .

- تعبیه فیستول : از طریق ارتباط بین یک شریان (سرخرگ) و ورید (سیاهرگ) مجاور آن فیستول تشکیل می شود . در نتیجه فیستول گذاری ، سیاهرگ به قدری بزرگ ، متسع و پرخون می شود که دسترسی به خون زیاد جهت دیالیز را امکان پذیر می سازد .
- فیستول بیشتر در دستي گذاشته می شود که بیمار کمترین آن کار می کند . مثلا اگر راست دست است در دست چپ و بر عکس .
- گرافت : اگر ورید دست بیمار برای ایجاد فیستول مناسب نباشد ، از یک لوله قابل ارتجاع برای برقراری ارتباط بین ورید و شریان استفاده می کنند که گرافت نامیده می شود. دو هفته پس از کارگذاری گرافت ، می توان از آن استفاده کرد .
- کاتتر ورید مرکزی: اگر بیمار نیاز به دیالیزداشته ولی فیستول و یا گرافت قابل استفاده نداشته باشد از طریق کاتتر موقتی(شالدون) که در ورید گردن یا ناحیه کشاله ران کار گذاشته می شود دیالیز انجام می شود .

عوارض همودیالیز

اکثر بیماران همودیالیز را به خوبی تحمل می کنند ولی عوارضی مثل کاهش فشار خون از شایع ترین عوارض محتمل است که می تواند همراه با احساس سبکی سر ، کوتاهی عمق تنفس ، درد شکم ، درد عضلات ، تهوع یا استفراغ باشد .

با محدودیت مصرف آب و نمک در فواصل دیالیز و نخوردن غذا حین دیالیز احتمال بروز عارضه فوق کاهش می یابد.

وزن خشك چیست ؟

وزن خشك ، وزن ایده آل فرد بدون هیچ گونه آب اضافه در بدن است که معمولا بعد از دیالیز باید به آن برسد .

- علائم وجود آب اضافی : افزایش فشار خون ، تنگی نفس ، ورم دست و پا و صورت ، احساس سنگینی در قفسه سینه و برجسته شدن سیاهرگ گردنی
- علائم از دست دادن بیش از حد آب بدن: کاهش فشار خون ، گرفتگی صدا ، سرگیجه ، گرفتگی عضلات و ضعف شدید .

شما با رسیدن به وزن خشك بعد از دیالیز هیچ يك از علائم فوق را نباید داشته باشید. وزن خشك قابل تغییر است و ممکن است با چاق یا لاغر شدن شما افزایش یا کاهش یابد .

مرکز آموزشی ، پژوهشی و درمانی فیروزگر

پمفلت آموزش به بیمار
کد : ۳-۱۹ N

همودیالیز چیست ؟

و شیوه همودیالیز تغییرات لازم داده می شود. يك
سری آزمایشات نیز به صورت دوره ای سه ماهه ،
۶ ماهه و سالانه انجام می شود .

• انجام دیالیز بدون درد است ، فقط وارد کردن سوزن
به داخل فیستول یا گرافت ممکن است کمی
ناراحت کننده باشد .

• بسیاری از بیماران دیالیزی پس از انجام دیالیز قادر
به بازگشت به کار هستند . اگر کار شما شامل
فعالیت بدنی زیاد می باشد ممکن است نیاز به
تغییر شغل داشته باشید . مسافرت نیز با برنامه
ریزی قبلی امکان پذیر است .

• اگرچه دیالیز می تواند آب اضافی و مواد زائد را از
بدن خارج کند ولی مصرف داروها برای کنترل مواد
معدنی و جایگزینی هورمون ها لازم است .

• به یاد داشته باشید درمان نهایی همه بیماران
دچار نارسایی مزمن کلیه ، پیوند کلیه است .

توزین روزانه ، کنترل فشار خون
استفاده صحیح از داروها ، کنترل
رژیم غذایی و تزریق مرتب آمپول
اریتروپویتین بعد از هر بار دیالیز طبق
نظر پزشک مهم ترین نکاتی هستند
که باید همراه با انجام همودیالیز
مورد توجه قرار بگیرند.

نکات قابل توجه

• اغلب بیماران باید سه بار در هفته و هر بار برای ۲
تا ۵ ساعت یا بیشتر دیالیز شوند . تعداد جلسات و
میزان ساعات بسته به شرایط هر بیمار متفاوت
است و توسط پزشک تعیین می شود .

• در فاصله میان جلسات ، مواد دفعی و مایعات در
بدن تجمع می یابند . بهتر است افزایش وزن در
فواصل دیالیز کمتر از ۱/۵ کیلوگرم باشد . پس لازم
است مصرف مواد غذایی و مایعات توسط شما
محدود گردد و اضافه وزن بین دو دیالیز را کنترل
کنید . اضافه وزن بیش از حد ایجاد مشکلات قلبی
و ریوی نموده و طول عمر را کوتاه می کند .

• میزان مصرف مایعات مجاز توسط پزشک و متخصص
تغذیه برای شما تعیین می شود .

• به منظور جلوگیری از افزایش سدیم خون ، باید
از مصرف نمک و غذاهای حاوی آن مانند سوسیس ،
کالباس ، خیارشور ، چیپس ، زیتون و غذاهای
کنسروی اجتناب کرد .

• مصرف لبنیات به دلیل دارا بودن مقادیر زیاد فسفر
در بیماران دیالیزی بسیار محدود می شود .

• مصرف غذاهای پرپیتاسیم باید کاملاً محدود شود .
بعضی میوه ها و سبزی های پرپیتاسیم که مصرف
آنها در بیماران همودیالیزی مجاز نیست عبارتند از
موز ، خرما ، کیوی ، سیب زمینی ، گوجه فرنگی و
سبزی های پخته (مانند قارچ پخته ، اسفناج پخته
کرفس پخته و ...)

• هر ماه جهت آزمایشات دوره ای خون از شما گرفته
می شود . بر اساس آزمایشات ماهانه ، کیفیت
دیالیز بررسی و در صورت لزوم در دستورات دارویی

